

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ex Recogniti||one Des. Eras-||mi Roterodami.||

Erasmus, Desiderius

Basileae, 1518

VD16 E 3644

Pavli Diaconi De Gestis Romanorvm Liber Decimvstertivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14277

cū esset ociū animū reficiens. Regebat ualeudinē cōtinentia uescendi. Huius & apud homines māfuetudo, & quāta extiterit apud deū deuotio, hoc uno monstratur exēplo. Nam cū apud Mediolanū mislarū fruiturus solēnijs, ecclesiam uellet intrare: cumq; beatus Ambrosius pro quodā facinore, nisi publice pœniteret, non admissurū se diceret: & prohibitionē humiliter pertulit, & satisfactio- nem nō erubescens, indictum ab episcopo pœnitētiā modum deuotus excepit. Huic sociata in cōiugio Flacilla fuit, ex qua Arcadium & Honorīū genuit: qua defuncta, Gallam Valentiniani maioris & Iustinæ filiam, Valentiniani quoq; iunioris sororem in matrimoniū duxit, quæ ei Placidiam peperit: cui postea de matris nomine Gallæ cognomentū accessit. Itaq; L Theodosius annum agēs ætatis, in pace apud Mediolanū rebus excessit humanis: utranq; Remp. utrisq; filijs, Arcadio & Honorio quietam relinquens. Corpus eius eodem anno Constantinopolim translatum atque sepultum est.

PAVLI DIACONI DE

GESTIS ROMANORVM

LIBER DECIMVS

TERTIVS.

ARCADIVS ET HONORIVS.

ANNO AB VRBE CONDITA M. C. XLIX. Arcadius Augustus in oriēte factus, Honorius frater eius in occidente XLII loco, cōmune imperium diuersis tantū sedibus tenere cœperunt. Quorū pater curam uiris potentissimis mandauerat habere: id est Rufino orientalis aulae, Stiliconi occidentalis imperij. Vixitq; Arcadius post patris excessum annis XII. imperijq; summā Theodosio filio paruo admodum moriens tradidit. Interea Gildo comes Africae, cognita Theodosij morte, arbitratus minimā in paruulis spem fore, Africā iuri proprio cœpit usurpare. Huius frater Mascelzer germani perfidiā perhorrescens, in Italiā redijt. Gildo duos ei⁹ filios, quos pater reliquerat, dolo circūuentos occidit. Ad hunc iā hostē bello insequēdū, Mascelzer frater missus est. Mascelzer iam à Theodosio sciens, quantū uiribus desperatissimis oratio hominis p fidē CHRISTI clementiā dei impetraret, Caprariā insulā adijt. Inde secū sanctos uiros ad ducēs, cū quibus orationibus ac ieiunijs dies aliquot cōtinuauit & noctes. Ante triduū quoq; quā hosti cōtiguus fieret, cernit, noctu beatū Ambrosiū paulo ante defunctū, quando uictoriā caperet, diem sibi indicantē & locū: ac tertio de mū die, post noctē orationibus, hymnisq; peruigilē, cum v solūmodo millibus aduersus LXXX millia hostiū pergēs, eos dei nutu sine bello in deditiōē accepit. Quo uiso auxiliarij Gildonis Barbari ilico terga dedere. Gildo & ipse fugā arripiens, ascensa nauī, cū in Africā redijisset, post aliquot dies strangulatus interiit. Sanē

rijs. Sanè idè Mafcelzer rerū secundarū insolentia tumens, ecclesiā dei temerare ausus est: atq; ex ea quosdā nō dubitauit extrahere. secuta mox pœna sacrilegū est: nā post aliquantulū temporis ipse punitus est. Interea Rufinus, cui orientalis aula à Theodosio cura cōmissa est: malo pfidiæ deprauatus, cū Barbarorū solatijs regnū tentaret inuadere, morte iustissima pœnas luit. Stilico quoq; occidentis tutor imperij, immemor collatorū beneficiorū, immemor affinitatis: nā focer extabat Honorij, regnū & ipse Eucherio filio affectans, ingētia Reip. intulit mala: Nam sæpe cum delere posset Barbaros, fouit eos: sæpe Alaricum cum Gothis suis uicit, sæpe conduxit, sæpēq; dimisit. cui quis fuerit exitus, suo melius loco dicitur. Inter hæc omnium antiquorum, præsentiumq; hostium longe immanissimus Radagasus rex Gotthorum, totam repentino impetu inuadit Italiam: nam fuisse in eius populo plus quàm ducenta millia Gotthorum ferunt. Hic supra hanc incredibilem multitudinem, indomitāq; uirtutem Barbarus erat, & Scytha: qui omnem humani generis sanguinem, dijs suis propinare deuouerat. Inuadit ilico Romam pauor infinitus: fit omnium paganorum in urbe concursus: declamatur à cunctis, se hæc ideo perpeti, quod neglecta fuerūt magnorum sacra deorum. Magnis querelis ubiq; agere: & continuo de repetendis sacris, celebrādisq; tractatur: ferè in tota urbe blasphemix ad nomē CHRISTI tanq; lues aliqua probris ingrauantur. Conducuntur à Romanis aduersus Radagasum duo pagani duces, Gotthorum Sarus, & Viridius Hunnorū. Sed nō sinit deus rem suæ potentix, infidelium uirtute tueri. Contritus nanq; diuinitus Radagasus in aspero Fesulani montis iugo, urgente undiq; timore, concluditur. Agmināq; quibus angusta dudum uidebatur Italia, latendi spe in unum ac paruū montis uerticem truduntur: quo cum fame & siti cōficerētur, Rex Radagasus solus spem fugæ sumens, captus à Romanis, in uincula conijcitur, ac paulisper retentus, uita priuatur. Tanta uero multitudo captiuorum Gotthorum fuisse fertur, ut in uilissimarū pecudum modum, singulis aureis passim greges hominum uenderentur. Interea Alaricus Italiam ingressus, cum ab Honorio sedem, qua cum suo exercitu consistere posset, expeteret, Honorius deliberato consilio, ei Gallias cōcessit: qui dum ad Gallias pergens, ob recuperationem iumētorum apud Polentiam aliquātulum resedisset, Stilico comes in perniciē Reip. Gotthos pertentans: dum eos insidijs aggredi cuperet, belli summā Saulo pagano duci cōmisit: qui ipso sacratissimo die Paschæ, Gotthis nil tale suspicantibus, super eos irruit, magnāq; eorum partem prostrauit. Nam primū perturbati Gotthi, ac propter religionem cedentes, demū arma corripiunt: more solito cohortantur, uictorēq; uirtute potiori prosternunt exercitū. Hinc in rabiem furoris excitantur, captum iter deserentes, Romā contendunt petere: cuncta, per quæ ierant, igni, ferrōq; uastantes. Nec mora, ueniētes urbē capiunt, deuastant, incendunt: dato tamen prius præcepto, ut si qui in sancta loca, præcipue sanctorum apostolorū Petri & Pauli basilicas confugissent, hos in primis inuiolatos, securosq; sinerent: deinde quantum possunt, prædā inhiantes, sanguine temperarēt. Capta itaq; Roma est M. C. LXIII conditionis suæ anno. die sanè

die sanè tertia, sponte Gotthi urbe discedunt: factò aliquantarum ædium incendio, sed ne tanto quidem, quàm olim à Cæsare factum est. Deinde per Campaniam, Lucaniam, Brutiamq; simili strage bacchantes, Rhegium peruenere, in Siciliã transfretare cupientes: quò cum transmeare ascensis nauibus uellent, perpeffi naufragiũ, plures suorum amiserunt. Alaricus inter hæc dum quid ageret, deliberaret: apud Cosentiam morte subita defunctus est. Gotthi Basentum amnem de alueo suo captiuorum labore deriuantes, Alaricum in medio eius alueo cum multis opibus sepeliunt: amnemq; meatui proprio reddentes, ne quis locum scire posset, captiuos qui interfuerant, extinguunt. Regem dein ceps Athaulfum Alarici affiné Gotthi constituentes, Romam redeunt. si quid residui fuit, more locustarum eradunt, auferentes deinde Gallam Placidiam Theodosij principis filiam, sororem Honorij: quã sibi Athaulfus apud forum Cornelij connubio copulauit: quæ multo post Reip. cõmodo fuit. Nam ad hoc mariti animũ, acerrimo ingenio, subtilibusq; blandimentis eum inflexit: ut ultro à Romanis pacem expeteret: qui ad Gallias proficiscens, apud Barcinonẽ fraude suorum occisus est. Post quem Genserius regnum capiens, dum pacem Romanis seruare disponit: & ipse à suis perẽptus est. Deinde Vuallia regnãdi iura suscepit: ad hoc electus à Gotthis, ut pacem infringeret: ad hoc à deo ordinatus, ut confirmaret. Interea comes Stilico, Vuandalorum perfidæ & dolosæ gentis genere æditus, Eucherium, ut est dictum, filiũ iam à puero CHRISTIANORVM persecutionem meditãtem, ut imperio substitueret, ante biennium Romanæ irruptionis gentes, copijs, uiribusq; intolerabiles, hoc est Alemannorum, Sueuorum, Vuandalorum, Burgundionũ, ultro in arma suscitauit: easq; pulsare Gallias uoluit, ut sub hac necessitate à genero in filium extorquere posset imperiũ. Tandem ubi imperatori Honorio, exercituiq; Romano hæc tam ingentia damna patefacta sunt: commoto iustissime exercitu, occisus est Stilico: qui ut unũ puerum purpuram indueret, totius humani generis sanguinem dedit. Occisus est ipse, Eucheriusq; filius eius, pauciq; cum isdem satellites tantarum molitionum puniti sunt. Eodem tempore clarissima loca urbis fluminibus dirupta sunt, quæ inflammari ab hostibus nequiuerũt. Inter hæc apud Britannias Gratianus tyrãnus mox creatus occiditur. Cuius loco Constantinus ex infima militia, propter solam spem nominis, sine merito uirtutis eligitur: qui ad Gallias transiens, sæpe à Barbaris incerto fœdere illusus, detrimento magis Reip. fuit, quàm augmẽto. Tunc duo iuuenes locupletes, Didymus & Viridianus, acceptis proprijs seruulis & uernaculis, sese, patriãq; à Barbaris & Tyranno defendere moliti sunt. Aduersum hos Constantinus, Constãtem filium ex monacho Cæsarem factum, cum quibusdam fœderatis Barbaris in Hispanias misit. Constans Barbarorum fultus auxilio, eos primo prælio peremit: quibus Barbaris dum claustra Pyrenei montis commissa fuissent, ab eis tota, quæ per Gallias bacchabat, ferocitas gentiũ Hispanarũ inuromissa est. Itaq; post multas strages, incendia, & rapinas tandem diuisis sedibus, Barbari ad aratra conuersi, Romanorũ residuos ceperunt: ut socios, amicosq; fouere.

Pauli Diaconi